

Класифікація і подальші оцінки екосистемних послуг можуть бути використані як стратегічний підхід для порівняння ефективності різних альтернатив використання і управління територіями.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Millennium Ecosystem Assessment. Ecosystems and Human Wellbeing// Synthesis Report. - Island Press, Washington, DC. 2005.-160 p.
2. Мишенин Е. В. Розвиток ринку екосистемних послуг як напрямок посткризового зростання економіки України / Е. В. Мишенин, Н. В. Олійник. – (Механізм регулювання економіки.). – 2010. – № 3. – Т. 2. – С. 104 – 113.

СТВОРЕННЯ КРАУДСОРСИНГ – ПРОЕКТІВ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ РЕГІОНУ

*Барун М.В., доц., к.е.н.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

В сучасних умовах глобалізації, спрямування зовнішньої та внутрішньої політики України на збереження навколишнього природного середовища та його складових все більше набуває актуальності напрямок інформатизації, тобто всебічного висвітлення екологічних питань в інформаційному просторі.

Одним з шляхів вирішення екологічних питань в регіональному контексті це пошук можливостей застосування краудсорсинг-проектів до ресурсно-екологічної сфери діяльності. В межах цього дослідження, в першу чергу треба визначитись з сутністю та змістом поняття краудсорсингу.

В перекладі з англійської *crowdsourcing* – це звернення до масового джерела. [1].

В роботі [2] автор пропонує таке визначення: краудсорсинг – це залучення до вирішення тієї чи іншої проблеми думки величезної кількості самих різних людей, а в подальшому ця думка аналізується, обирається найбільш значуща та на її основі приймається рішення.

За останні декілька років, все частіше спостерігається розвиток та широке використання краудсорсинг-проектів особливо в сферах соціальної та освітньої спрямованості.

Звичайним явищем застосування методів краудсорсингу є використання їх у соціологічних дослідженнях (наприклад, дані екзит-полу, висловлення думки городян щодо пам'ятників культури або реформ тощо), маркетингових дослідженнях або у рекламі. Цей прийом дозволяє виробникам налагодити зворотній та можна сказати постійний зв'язок зі своїм споживачем, оскільки застосування можливостей Internet та соціальних мереж (Facebook, Twitter та ін.) дозволяє багатьом компаніям не тільки визначитися з думкою споживачів

різних категорій а й своєчасно скорегувати свою стратегію [4]. Що, в свою чергу, підтверджує можливість їх застосування в екологічній та природоохоронній діяльності. Це обумовлено зростанням обізнаності та соціально-екологічної відповідальності громадян які задіяні в фактичному здійсненні такого роду проектів, що не потребують ніякої компенсації, ніж згадка про безпосередніх виконавців в списку учасників проекту.

Реалізація екологічно орієнтованих краудсорсинг-проектів включає в себе декілька базових елементів, а саме: безпосередньо краудсорсинг, як соціальна технологія і система взаємовідносин виконавців проекту, та інтернет-технології, які дають змогу використовувати інтелектуальний та творчий потенціал великої кількості людей у вигляді їх пропозицій на добровільній основі щодо раціонального природокористування, екологічної ситуації регіону, можливостей вирішення багатьох екологічних питань, які турбують населення конкретної спільноти. Зазначена система взаємодії зумовлює і організацію процесу, тобто інтернет-технології забезпечують просту, дешеву і зрозумілу комунікацію з великою кількістю населення регіону.

Таким чином, колективний розум мобілізується для вирішення не тільки творчих а й технічних задач, в таких випадках цей процес можна назвати «мозковим штурмом» від якого можна очікувати широке різноманіття теорій, ідей і конкретних пропозицій.

Окремо необхідно визначитись зі складом учасників краудсорсинг-проекту, на думку [3] виділяють три групи суб'єктів та їх ролі:

1. Народ (населення регіону) висуває пропозиції;
2. Влада (органи місцевого самоврядування, голови міст та громад) вивчають пропозиції, що надійшли та приймають до реалізації найбільш ефективні.
3. Засоби масової інформації які висвітлюють цей процес.

Але, на нашу думку, до запропонованих трьох груп необхідно ввести групу профільних за цим питання експертів. Тобто, експертів-екологів та експертів з оцінки еколого-економічної ефективності запропонованих дій, а вже на підставі їх висновків приймається рішення щодо впровадження природоохоронних заходів.

Окрім позитивних сторін, краудсорсинг-проекти мають і певні недоліки, це насамперед низька якість продукту який видається, і це цілком зрозуміло і прогнозовано, адже в обговоренні проблеми приймають участь люди у яких немає відповідних компетенцій і навичок в екологічній сфері. Саме тому в ланцюг обговорення проблематики, і в першу чергу на рівні прийняття рішень необхідно включати профільних спеціалістів. Також, до недоліків застосування краудсорсингу можна віднести і поступово спадаючий інтерес до обговорюваного питання, але ці нюанси є цілком подоланими.

Розглядаючи систему взаємозв'язків між всіма учасниками краудсорсинг-проектів необхідно сформулювати види зв'язків та задачі, які вирішуються завдяки цим зв'язкам. Виділяють два різновиди: зв'язки між комунікаційними групами («народ-влада», «влада-ЗМІ», «народ-ЗМІ» і окрема група «експерти-

влада») та взаємозв'язки між представниками однієї й тієї ж групи. Наприклад, взаємозв'язок народу та влади є основоположним у всій системі, спільнота звертає увагу на конкретні екологічно проблемні питання та звертається з ними до влади, але цей зв'язок може мати і зворотній напрямок, влада сама звертається до населення регіону за для виявлення проблемних питань які турбують спільноту шляхом опитування або голосування. Крім того, в даному випадку, також має значення й можливість оперативного зв'язку влади з кожним громадянином для уточнення інформації, або навіть заохочення, певною мірою, за слухну думку.

Окремим елементом є засоби масової інформації які також можуть виступати активними учасниками та висвітлювати найбільш актуальні питання.

Виходячи з вищезазначеного, екологоорієнтовані краудсорсинг-проекти досить складний механізм як з організаційної, так і з технічної точки зору, який потребує узгоджених дій всіх учасників. Але залучення широких мас населення для обговорення найбільш проблемних і актуальних екологічних питань регіону дозволить своєчасно, а головне ефективно, реагувати владі на запити суспільства.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Howe J. The Rise of Crowdsourcing / J. Howe // Wired. – 2006. – № 14(6). – Р. 176-183.
2. Лапшова О.А. Краудсорсинг бизнес-процессов – одна из стратегий современной концепции маркетинга / О.А. Лапшова // Проблемы экономики и менеджмента. – 2012. – № 4(8). – С. 53-56.
3. Чугреев В.Л. Создание краудсорсинг-проекта для публикации и обсуждения предложений по социально-экономическому развитию региона / В.Л. Чугреев // Проблемы развития территории.– 2012. - Вып. 6(62). – С. 157-164.
4. Андреева Н.М., Барун М.В. Використання інноваційно-наукового центру з впровадження ресурсозберігаючих та екологоорієнтованих проектів на базі краудсорсингової платформи / Н.М. Андреева, М.В. Барун // Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. 2014. Т.19. Вип. 3/3. С. 126-130.

ОЦІНКА ТЕХНОГЕННОГО ВПЛИВУ НА ОСНОВІ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ЗА БІОЛОГІЧНИМИ ОБ'ЄКТАМИ

Вальтер Г.А., доц., к.б.н.,

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Проблема забруднення зовнішнього середовища протягом років привертає пильну увагу дослідників. Однак вивчення цього питання проводиться в даний час переважно шляхом дослідження впливу забруднюючих речовин на окремих